

FREMFÆRD BØRN Styrket samarbejde med forældre til flygtningebørn og andre nyankomne børn

Dato: 7. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02477
Dok. ID: 2199445

Bilag vedlagt projektbeskrivelsen

– Tilbudsskrivelse fra UC'ere.

Baggrund

Kommunerne oplever i disse år en stigning i antallet af nyankomne børn og unge bl.a. med flygtningebaggrund. Målet er, at disse børn og unge hurtigst muligt bliver en del af fællesskabet i almenområdet, så de har samme muligheder som deres jævnaldrende for at få en harmonisk udvikling, dygtiggøre sig og trives.

Flere kommuner, dagtilbud og folkeskoler arbejder fokuseret på at løse nogle af de udfordringer, de står med på børne- og ungeområdet for så vidt angår flygtninge og andre nyankomne. Det sker i en række dagtilbud og folkeskoler, hvor der arbejdes med børn og unge på en kompetent og effektiv måde indenfor den eksisterende ramme for social integration. Men der vurderes at være behov for fortsat at understøtte arbejdet ved at styrke kerneopgaven og kompetenceudvikle medarbejdere. Det gælder særligt i forhold til forældresamarbejde.

Forskning peger på, at forældre spiller en afgørende rolle for børns læring og trivsel. Samtidig viser undersøgelser (bl.a. KL's spørgeskemaundersøgelse fra september 2015) og organisationernes dialog med medlemmerne, at netop forældresamarbejdet og samarbejdet med nyankomne familier og flygtningefamilier udfordrer kommunerne både forvaltninger og pædagogisk personale i dagtilbud, folkeskoler og øvrige tilbud på børne- og ungeområdet. Mange er usikre på, hvordan opgaven med at samarbejde med nyankomne forældre gribes bedst an. Alt i alt vurderes der at være en efterspørgsel efter øget viden og praksisnær kompetenceudvikling omkring samarbejde med forældre til flygtningebørn og andre nyankomne børn.

Formål

KL, BUPL, FOA og DLF har hver især taget eller medvirket i en række initiativer siden efteråret 2015 med henblik på at understøtte arbejdet med integration af flygtninge i kommunerne (se oversigt på side 4).

Organisationerne vurderer imidlertid, at der er brug for et fælles projekt, der styrker forældresamarbejdet med henblik på, at understøtte barnets læring, trivsel og udvikling bedst muligt. Udfordringerne er "her og nu" og derfor lægges der op til et projekt, der kan sættes i værk med kort aftræk og som står på den viden, der allerede findes på området. Formålet med projektet er:

- At styrke kerneopgaven dvs. læring, trivsel og udvikling hos børn med flygtningebaggrund ved at styrke samarbejdet med disse børns forældre

og sikre, at de fagpersoner, forældrene møder, udøver samarbejdet på et professionelt og vidensbaseret grundlag

- At kortlægge og formidle eksisterende viden om samarbejde med forældre således, at denne viden omsættes til brugbare værktøjer, der hjælper kommuner, skoler, institutioner og praktikerne lokalt så de udvikler det gode forældresamarbejde både som led i den løbende dialog og kontakt med forældrene og på konkrete møder med forældrene.

Målgruppe

Projektets primære målgruppe er praktikere i dagtilbud og skoler, men vejledere, ressourcepersoner på almenområdet enten på skoler eller i forvaltningerne på almen eller på børne- og familieområdet vil også være en vigtig målgruppe.

Temaer

Baggrundsviden:

- Kort introduktion til relevante regler og rammer – praktikere har brug for viden om fx hvilket opholdsgrundlag forældrene er her på.
- Hvilken tilgang tages der afsæt i: en ressource- og normalitetstilgang

Det gode differentierede forældresamarbejde: Den løbende kontakt og dialog samt formelle forældresamtaler. Forskningsinformeret viden og kommunale erfaringer om forældrenes betydning ift. børn og unges læring og trivsel. Viden om og erfaringer med at samarbejde med traumatiserede eller socialt udsatte forældre og familier er et delelement heri.

- Hvordan kan forældre støtte deres børn?
- Hvordan kan institutionen arbejde med et ressourceperspektiv?
- Hvordan kan samtaler med nyankomne forældre, herunder forældre med flygtningebaggrund helt konkret gribes an, hvilke temaer er relevante (læring, trivsel, dannelse og demokrati i Danmark)
- Og hvordan kan møder og samtaler afgrænses og afsluttes?

Aktiviteter

Nedenstående aktiviteter er valgt ud fra følgende hensyn:

- Der eksisterer relevant viden, den er blot ikke sat i spil i tilstrækkelig grad. Denne viden skal kortlægges og formidles så den bliver brugbar og tilgængelig. Det skal ske både skriftligt og mundtligt (inspirationsmaterialer, herunder videoer samt konferencer)
- Der er brug for forløb, der foregår i praksis, fordi vi ved at praksisnær kompetenceudvikling virker. Viden fra aktionslæringsforløbene kan bidrage til at styrke og udvikle ny viden, som formidles på den efterfølgende formidlingskonference.

For uddybning heraf temaer og aktiviteter: Se vedlagte tilbudsskrivelse.

Udarbejdelse af inspirationsmateriale/kortlægning af eksisterende viden (forventes færdigt ultimo 2016)

Forskningsinformeret og praksisbaseret inspirationsmateriale målrettet alle dagtilbud og skoler. UC'ere udarbejder dette. Til materialet skal udvikles videoer med cases på samtaler mellem forældre og personale.

- Ideer til værktøjer/opmærksomhedspunkter
- Guide til det gode møde

- Guide til den gode dialog (fx spørgsmålsbatteri, visuelle/videoguides)
UC'ere laver oplæg til indhold i videoer
- UC'ere laver oplæg til formidling så dette kan formidles på en hjemmeside i fremfærd regi

Dato: 7. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02477
Dok. ID: 2199445

Regionalt spor (januar/februar 2017)

Konferencer regionalt

Målgruppe: Praktikere i dagtilbud og skoler er hovedmålgruppen, men vejledere, ressourcepersoner på almenområdet, børne- og familieområdet mv. vil også være en vigtig målgruppe som led i at understøtte at der arbejdes professionelt og vidensbaseret med forældresamarbejde.

Lokale aktionslæringsforløb (forår 2017)

Kommune/institutionsniveau

Denne del finansieres dels af fremfærd-midler, men kan udvides ved ansøgning om midler fra fonde, således at flere kommuner/institutioner kan få aktionslæringsforløb.

Formidlingskonference (juni 2017)

Projektets viden og resultater skal så vidt muligt udbredes til alle dagtilbud og skoler i Danmark via let tilgængelige materialer, hjemmeside og denne konference.

Spredning og forankring til grund- og videreuddannelse

Det er centralt, at det sikres, at der sker en forankring og spredning til det formelle uddannelsessystem dvs. til grund- og efteruddannelser.

Kommunikation

Projektledelsen har afholdt møder med Fremfærds sekretariat, og det er aftalt at sekretariatet udarbejder den endelige kommunikationsplan for projektet. Der er sekretariatet, der gennem hjemmesiden Viden På Tværs spreder viden om og materialer fra projektet til målgruppen. Projektet får ligeledes sin egen platform på Viden På Tværs.

Derudover bidrager den enkelte organisation ved gennem egne nyhedsbreve, tillidsvalgte, Facebook o. lign., .at sprede viden mv. om projektet

Styring og organisering:

Projektledelse:

B-siden: Caroline Hegelund, specialkonsulent, KL

A-siden: Bolette Larsen, konsulent, DLF, Marcus Balslev, konsulent, BUPL

Birgit Stechmann, chefkonsulent, FOA.

Evaluerings

Der gennemføres en almindelig partsevaluering.

Organisationernes seneste initiativer ift. integration og flygtninge

BUPL's initiativer

- Udarbejdelse af folderen "Flygtningebørn i daginstitutioner. En guide i modtagelsen af flygtningebørn og deres familier" i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp

Dato: 7. oktober 2016

Sags ID: SAG-2016-02477
Dok. ID: 2199445

- Fyraftensmøder (2,5 time) om flygtningebørn i daginstitutioner arrangeret af lokale BUPL fagforeninger i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp. Arrangementer er gennemført i estimeret 40 kommuner.
- I dialog med Dansk Røde Kors om udvikling af kursustilbud til pædagoger

DLF's initiativer

- Udarbejdet en folder sammen med DFH "Flygtningebørn i folkeskolen. En guide til modtagelse af flygtningebørn og deres familier"
- Afholdt 2-dages "pilotkurser" i 3 kommuner med Røde Kors vedr. modtagelse og undervisning af flygtningebørn mhp udbredelse i hele landet

FOAs initiativer

- Netop udgivet "Flygtningebørn i dagplejen – sådan kan du modtage flygtningebørn og deres familier" i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp og 3 kommuner.
- Oplæg om arbejdet med flygtningefamilier på landskonferencen "Kvalitet i dagplejen" 7. juni 2016, hvor ca. 600 med interesse for dagplejens udvikling deltager.
- Oplæg om at arbejde med flygtningefamilier på Pædagogisk sektors faggruppelandsmøde i marts 2016.
- Tema i FOAs fagblad/pædagogisk i januar 2016.

KL's initiativer:

- Afholdt tre temamøder i november og december 2015
- Udgivet inspirationsmateriale http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_76069/cf_202/Kommunale_veje_til_god_integrations.PDF
- Indsamler løbende viden om udfordringer, løsninger mv. (spørgeskemaer)
- Lanceret et site på kl.dk om integration på børn- og ungeområdet <http://www.kl.dk/Kommunale-opgaver/Born-og-unge/Integration1/>
- Fire temamøder afholdt om samarbejde med forældre om børns læring i dagtilbud og skole, primært med fokus på almenområdet.
- 36 kommuner deltager i KL's kommunesamarbejde om læring og trivsel for børn og unge med flygtningebaggrund. Der deltager 4 personer fra hver kommune hhv. fra forvaltning, ledelse og pædagogisk personale på almenområdet (dagtilbud og folkeskole). Samarbejdet løber fra juni 2016 og resten af året.

Udkast til projektbeskrivelse til projekt Fremfærd

Med afsæt i en projektbeskrivelse formuleret af BUPL, DLF, FOA og KL med overskriften Projekt Fremfærd, har konsortiet bestående af professionshøjskolerne VIA og UCC fået til opdrag at videreudvikle og konkretisere denne med bl.a. en indholdsbeskrivelse og, en tidsplan.

1. Baggrund

Kommunerne oplever i disse år en stigning i antallet af børn og unge med flygtningebaggrund. Målet er, at disse børn og unge hurtigst muligt bliver en del af fællesskabet i almenområdet, så de har samme muligheder som deres jævnaldrende for at få en harmonisk udvikling, dygtiggøre sig og trives. For at opnå dette mål er det afgørende, at de professionelle aktører i dagtilbud og skole kan og får etableret et frugtbart samarbejde med flygtningefamilierne omkring børnenes og de unges læring og trivsel.

De faglige organisationer bag Projekt Fremfærd har hver især taget eller medvirket i en række initiativer siden efteråret 2015 med henblik på at understøtte arbejdet med integration af flygtninge i kommunerne. De vurderer dog, at der er brug for at kortlægge og formidle eksisterende relevant viden, således at den kan omsættes til et katalog/inspirationsmateriale med brugbare værktøjer og hjælp til praktikere, så de kan udvikle det gode forældresamarbejde. Derudover ønsker organisationerne, at inspirationsmaterialet formidles og forankres i praksis dels ved at gøre materialet let tilgængeligt for praktikerne på en elektronisk platform, dels gennem kompetenceforløb i regionalt regi og dels gennem en national formidlingskonference.

Projektet har til hensigt at styrke professionsudøvernes kompetencer til at målsætte, rammesætte, gennemføre og løbende evaluere og udvikle et frugtbart forældresamarbejde med flygtningefamilierne. Eftersom udfordringerne er "her og nu", lægger organisationerne op til et projekt, der kan sættes i værk med kort aftræk.

2. Konsortiets forståelse af opgaven

Partnerne i konsortiet har omfattende viden og erfaring med kompetenceudvikling af både pædagoger og lærere, der til dagligt arbejder med flygtninge og indvandrere i en pædagogisk kontekst, og både VIA og UCC har tidligere medvirket i en række udviklingsprojekter vedr. forældresamarbejde med minoritetsforældre. Begge professionshøjskoler har siden sommeren 2015 oplevet et stærkt stigende behov for viden og kompetenceudvikling på dette område og indgår derfor meget gerne i et samarbejde med de faglige organisationer KL, BUPL, FOA og DLF herom.

Nedenfor præsenteres konsortiets forståelse af opgaven.

Forældresamarbejde

Både i skole og i dagtilbud er forældresamarbejdet en helt central del af den daglige praksis. Opgaven med at skabe dialog, fælles forståelse og samarbejde om børns trivsel og læring mellem hhv. dagtilbud/skole og forældre bygger i Danmark på mange års pædagogisk forskning og udvikling.

Der er langt større forventninger til og krav om forældresamarbejde i dag end for 20 år siden. Men forståelsen af de opgaver og det fælles ansvar, der er forbundet med forældresamarbejdet, hviler også på kulturelle og institutionaliserede værdier og praksisser, der for mange flygtningefamilier ikke er velkendte og "naturlige". Endvidere fremstår disse værdier og praksisser som selvfølgelige og "naturaliserede" for mange pædagoger og lærere, i en sådan grad at det først er i mødet med flygtningefamilier og andre familier med minoritetsbaggrund, at de oplever, at deres vante praksis ikke er tilstrækkelig. De oplever, at de har brug for flere eller andre værktøjer og metoder for at lykkes med dialogen og samarbejdet.

For at skabe grobund for et godt forældresamarbejde med flygtningeforældre er det i konsortiets optik nødvendigt med øgede kompetencer i interkulturel pædagogik, kommunikation og en mestring af det, man kan kalde for *forældresamarbejdets didaktik*. Ligesom med al anden pædagogisk praksis handler tilrettelæggelsen af forældresamarbejdet også om at målsætte, udvælge indhold og organiseringsform, samt kunne evaluere og justere på sin praksis. Det er kompetencer, der skal integreres i den enkeltes praksis men det er også kompetencer, som skal have en organisatorisk forankring og det kræver ledelse. Det er ikke tilstrækkeligt, at den enkelte pædagog eller lærer har relevant viden og kompetencer, hvis ikke institutionen eller skolen som helhed italesætter og prioriterer opgaven, drøfter pædagogiske målsætninger, værdier og etik.

Foruden at sikre kompetenceudvikling hos medarbejderne, er det derfor en væsentlig og afgørende ledelsesmæssig opgave at rammesætte videndeling og samarbejde såvel internt som eksternt i institutionen, at facilitere løbende refleksioner over og evaluering af praksis, samt sikre organisatorisk forankring.

Konsortiets forståelse af målgruppen involverer derfor både praktikere i form af pædagoger, dagplejere, lærere, vejledere og ressourcepersoner m.fl. samt repræsentanter for den lokale ledelse.

Formål

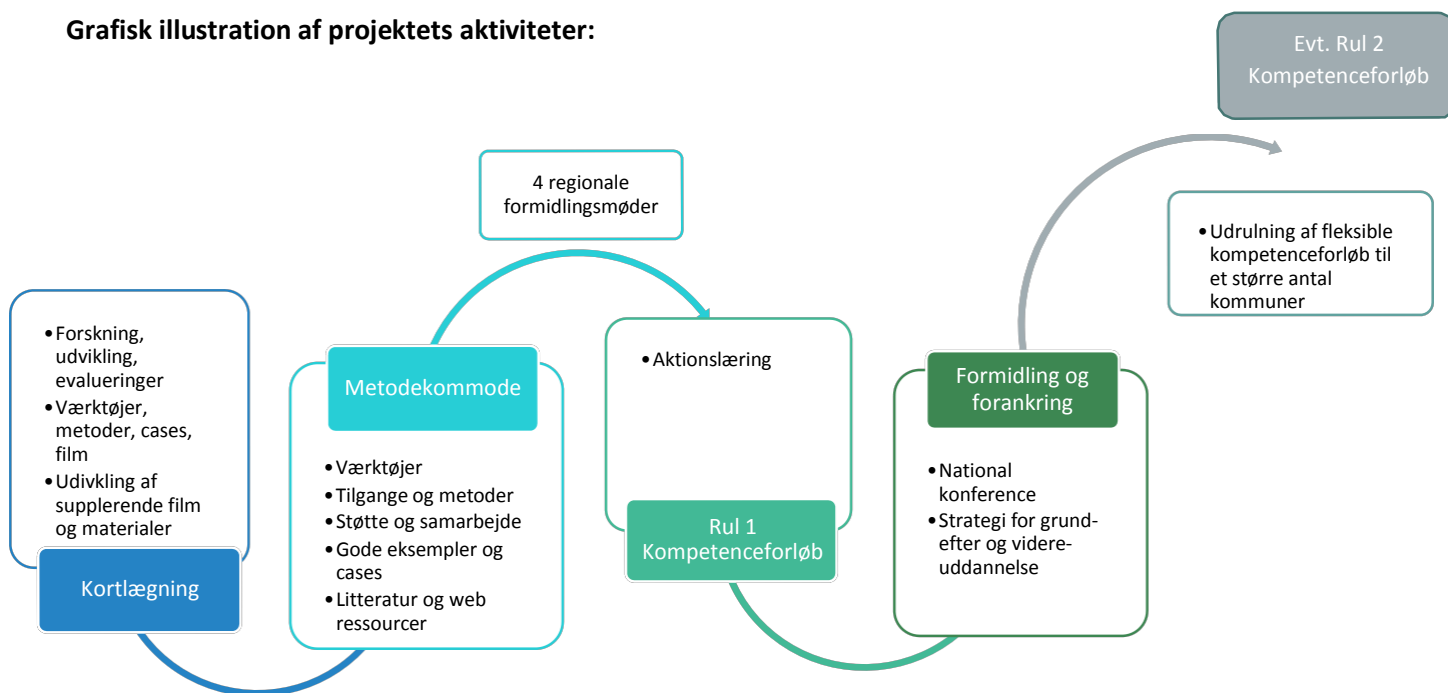
Aktiviteterne i projekt Fremfærd har til formål:

- at give praktikerne adgang til viden, redskaber og metoder der kan udvikle forældresamarbejdet med flygtningefamilier gennem udvikling af et inspirationsmateriale og værktøjskasse, som gøres nemt tilgængeligt
- at udvikle institutioner og skolars didaktiske og pædagogiske handlerepertoire i relation til konkret pædagogisk praksis vedr. forældresamarbejde med flygtningefamilier gennem kompetenceudviklingsforløb for både praktikere og ledelse
- at understøtte kompetenceudvikling af såvel kommende som nuværende pædagoger, dagplejere, lærere m.fl. dels gennem inddragelse af metodekommoden på grund- efter og videreuddannelser, samt løbende udbud af kompetenceudviklingstiltag herunder fyraftensmøder, workshops, kurser, samt PD-modulet Forældresamarbejde i dagtilbud og skole.

3. Projektets aktiviteter:

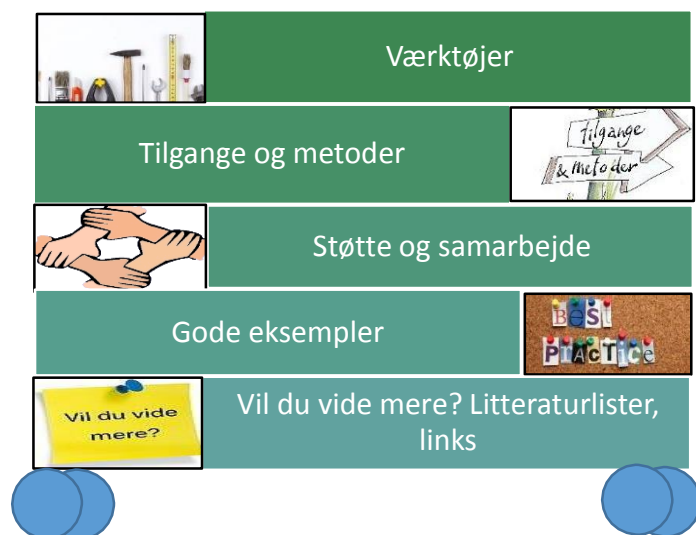
1. Kortlægning
2. Udvikling af inspirationsmateriale og værktøjskasse
3. Kompetenceudviklingsforløb for dagtilbud og skoler
4. Implementering og forankring
5. Formidling og erfaringsspredning

Grafisk illustration af projektets aktiviteter:

Ad. 1: Kortlægning, katalog eller "Metodekommode"

Metodekommoden er en metafor for det katalog eller inspirationsmateriale, som projektet skal samle, udvikle og gøre tilgængelig på en elektronisk platform. Kommoden indeholder en række "skuffer", der er tematisk inddelt og som hver især indeholder inspirationsmateriale til brug for praktikere og ledelser, der ønsker at udvikle fagligheden vedr. forældresamarbejde med flygtningefamilier i dagtilbud og skole.

Eksempler på indhold:

Værktøjer: En guide til det gode forældremøde, spørgsmålskatalog, opmærksomhedspunkter mv.

Tilgange og metoder: Ressourcesyn, anerkendende kommunikation, interkulturel pædagogik, arbejds- og organisationsformer der understøtter hverdagspraksis mv.

Støtte og samarbejde: PPR, sundhedsplejen, familiekoordinator, DSA-vejleder, socialforvaltning, sprogvejledere mv.

Gode eksempler: Forældrejecen på X skole, dialogmappen i X børnehave, sprogpraktik for mødre i X vuggestuen, Den gode start i dagtilbud, tavler, billedmateriale, forslag til artefakter der understøtter visuel kommunikation, materialet kan henvende sig til lærer og pædagoger og evt. også til dialog med forældre. mv.

Vil du vide mere: Samling af relevante artikler, oversigt over relevante links, litteraturlister, korte film og videoer. mv.

Ad. 2: Udvikling af inspirationsmateriale

Metodekommoden udvikles på baggrund af en kortlægning af forskning, undersøgelser og rapporter mv. samt en kortlægning af eksisterende værktøjer, metoder, cases, film etc. Konsortiet vil omsætte og supplere den eksisterende viden og værktøjer til både målrettede skriftlige produkter og bl.a. 4 film, der illustrerer den gode praksis vedr. forældresamarbejde, eksempelvis:

1. film: om at kunne møde familien ressourcerorienteret i et samarbejde
2. film: den gode dialog – handlemåder og synlig kommunikation
3. film: børneperspektiv om at gå i dagtilbud og skole... brobygning mellem to steder...
4. film: hvad er værdier værd i hverdagslivet – om de store spørgsmål og de kloge handlemåder

Eftersom projekt Fremfærd retter sig mod flere målgrupper, der er forskelligt organisatorisk forankret, vil konsortiet lægge vægt på, at metodekommoden både rummer viden og værktøjer, der går på tværs af faggrænser, samt viden og værktøjer, der er målrettet forskellige pædagogiske kontekster og praksisser.

Indholdet i metodekommoden samles, udvikles og kvalitetssikres af en arbejdsgruppe i kortlægnings- og udviklingsfasen og gøres tilgængeligt på en hjemmeside, som konsortiet designer hertil. Processen kan tilrettelægges så det udviklede inspirationsmateriale afprøves af en fokusgruppe.

Efterfølgende afholder konsortiet tre til fire regionale møder for ledere og kommunale beslutningstagere, der på baggrund af invitationer fra organisationerne bag Projekt Fremfærd har meldt sig til disse. Der forventes ca. 50 deltagere pr. møde. Deltagerne vil blive præsenteret for mål og visioner i projekt Fremfærd, samt for metodekommodens indhold og det efterfølgende kompetenceforløbs didaktik.

Ad. 3: Udvikling og gennemførelse af kompetenceforløb

Kompetenceforløbet skal understøtte praktikernes praktiske omsætning af metodekommodens indhold, og udvikle deres kompetencer til at målsætte, gennemføre, evaluere og videreudvikle samarbejdsformer med flygtningeforældre, ved at kunne:

- tage afsæt i et resourcesyn på flygtningeforældre og deres børn
- benytte interkulturel kommunikation i dialogen med flygtningeforældre
- anvende konkrete metoder og tilgange til inddragelse af flygtningeforældre i den daglige praksis
- reflektere over egen og skolens/dagtilbuddets praksis og værdigrundlag
- samarbejde med relevante aktører på tværs af faglighed og organisering

Kompetenceforløbets tilrettelæggelse:

Kompetenceforløbet bygger dels på forskningsinformeret viden og på praksisudviklede metoder, der gøres tilgængelige via kortlægningen og metodekommoden på den elektroniske platform og dels på deltagerne lokalt forankrede viden, der danner udgangspunkt for deres lokale praksis. Kompetenceforløbet tilrettelægges, så viden og praksiserfaringer kobles sammen både i inspirationsmaterialet, i sparringen/undervisningen og i skoler og institutioners eget forandringsarbejde ift. at arbejde med lokale udfordringer. Forløbet vil derfor være en vekselvirkning mellem teoretiske input samt afprøvning i og refleksioner over praksis og vil inddrage både før-under-efter faserne med inspiration fra 40-20-40 modellen.

Modellen indeholder et antal aktionslæringsforløb med teams i udvalgte skoler og dagtilbud. Hvert team eller institution får fx stillet 12 konsulenttimer til rådighed, som tilrettelægges i en proces med den lokale ledelse. Et forløb kunne se ud som illustreret nedenfor med et opstartsmøde, to refleksions- og sparringsmøder på baggrund af gennemførte aktioner, samt et status, implementerings- og afrundingsmøde 3-4 uger efter sidste sparring.

Aktionslæringsforløbet tager afsæt i antagelsen om, at deltagerne allerede har et godt kendskab til, viden om og forståelse af såvel det gode forældresamarbejde som af migration, kultur møder, eksilpsykologi og interkulturel kommunikation, men at de kan have brug for at revitalisere deres viden og udvikle deres handlerepertoire ift. målgruppen af flygtningeforældre.

Aktionslæringen vil rammesættes af før-under-efter aktiviteter, der retter sig mod ledelse og organisation, der sikrer synlighed, vikardækning og arbejdsforhold, der muliggør videndeling og organisatorisk parathed til at implementere og justere den gode praksis.

Der gennemføres seks aktionslæringsforløb for teams à 3-5 personer i første runde (med mulighed for en anden runde af aktionslæringsforløb).

Ad. 4: Implementering og forankring i praksis

Det kan erfaringsvis være ganske vanskeligt at anvende nye kompetencer og ikke blot falde tilbage i kendte hverdagsrutiner. Derfor skal organisationen "gøre sig parat" til forandringen. Det kan handle om måder man videndeler på, fastholder nye metoder og handlemåder, har faglige dialoger osv. Lederen spiller her en helt central rolle for at nye kompetencer kan sættes i spil i hverdagen. En organisatorisk forankring af viden

og nye praksisformer kan fx understøttes med synlig kommunikation, udvalgte artefakter som er tilgængelige for alle, samt anerkendelse af de små skridt, der understøtter implementeringsprocessen.

Forud for kompetenceforløbene afholder konsortiet 4 regionale formidlingsmøder for lokale ledere og beslutningstagere, hvor inspirationsmaterialet og kompetenceudviklingsforløbene præsenteres.

For at fastholde lederne i en turbulent hverdag med mange udefrakommende krav, tilrettelægges de lokale kompetenceforløb, således at lederne modtager en orientering om kursets indhold og didaktiske proces, Metodekommoden, videoklips og et særligt inspirationskatalog til at arbejde med forandringsprocesser i praksis. Det kunne være små tips til, hvordan man faciliterer samtaler med mange dilemmaer, hvordan man sikrer løbende erfarings- og videndeling i organisationen mv. Fremfor at enkelte medarbejdere giver indholds-referater fra en kursusdag, skal ledelserne understøtte den løbende praksisafprøvning og praksisudvikling som uddannelsesforløbet er tilrettelagt omkring.

Kompetenceforløbet tilrettelægges ud fra et højt forskningsinformeret vidensniveau, tæt praksistilknytning og praksisinvolvering samt en stilladsering omkring hele forandringsprojektet på både pædagogik, medarbejdernes kompetencer og den organisatoriske forandringsledelse. Denne vekselvirkning mellem læringsrummene giver en øget mulighed for at nye metoder implementeres og forankres i praksis på skoler og i dagtilbud.

Ad. 5: Formidling og erfaringsspredning

På baggrund af kortlægningen, kompetenceforløbene og evalueringen af forløbene vil konsortiet udarbejde et kompetenceudviklingskoncept til dagtilbud og skoler vedr. forældresamarbejde mhp. at tilbyde kompetenceudviklingen til flere institutioner og skoler i andre kommuner i en runde 2. Kompetenceudviklingskonceptet præsenteres på en national konference i august/september 2017 sammen med inspirationsmaterialet, evalueringen af projektets aktiviteter og eksempler på eksemplarisk praksis.

Udbud og afvikling af runde 2 kompetenceforløb kan gennemføres på 3 forskellige måder:

1. Forløbene udbydes af UC'erne i konsortiet i efterår 2017 (og forår 2018) og finansieres af Fremfærd midler
2. Forløbene udbydes af UC'erne i konsortiet i efterår 2017 (og forår 2018) og finansieres af eksterne fonde i en bevilling som er tilvejebragt af organisationerne bag Fremfærd i samarbejde med konsortiet
3. Forløbene udbydes af UC'erne i konsortiet i efterår 2017 (og forår 2018) som en del af UC'ernes almene efter- og videreuddannelses tilbud.

Der udarbejdes en strategi til implementering af erfaringer og resultater fra kompetenceforløbene samt til inddragelse af metodekommoden på såvel grunduddannelser som efter- og videreuddannelser. Eftersom metodekommoden indeholder mange forskellige former for refleksive, praktiske og organisatoriske ressourcer vil videndeling og samarbejde på tværs af grund-, efter- og videreuddannelse være centralt.

Det er konsortiets erfaring, at både dagtilbud og skoler ofte efterspørger forløb, der kan tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte institutions eller skoles behov og forudsætninger. Derfor vil implementering af metodekommoden og videreudvikling af kompetenceudviklingskonceptet, når projekt Fremfærd afsluttes, være karakteriseret ved høje ambitioner ift. mål, indholdet og koblingen mellem teori og praksis, men være fleksibelt i sin tilrettelæggelsesform. Det vil således kunne omsættes til både aktionslæring, kursusforløb, PD-moduler, team- og ledelsessparring såvel som til temadage, workshops og fyraftensmøder mv.

4. Tidsplan

	2016				2017											
	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun	Jul	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Kortlægning af eksisterende viden og materialer	■	■	■	■												
Bearbejdelse samt udvikling af supplerende materialer, herunder videoproduktion			■	■	■											
Udvikling af en model og et didaktisk design af kompetenceforløb i en kommune					■	■										
Afholdelse af 4 regionale møder for kommunale faggrupper og beslutningstagere						■	■									
Gennemførelse af kompetenceudviklingsforløb på et antal skoler og i dagtilbud (første runde)								■	■							
Evaluering af kompetenceforløb samt forankringsprocesserne									■	■						
Tilpasning og udvikling af et fleksibelt kompetenceudviklingskoncept										■	■					
Plan for inddragelse af viden og erfaringer i grund-, efter- og videreuddannelse												■	■	■	■	■
National formidlingskonference												■	■			

